

УДК 336.22

СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Косторной С.В., к.е.н.

Таврійський державний агротехнологічний університет

імені Дмитра Моторного

м. Мелітополь, Україна

Summary. The differences of taxation systems for agricultural enterprises in Ukraine are considered. The factors that need to be taken into account by enterprises when choosing a taxation system are determined.

Keywords: taxes, agricultural enterprises, taxation system, single tax.

Податкове законодавство України [1] передбачає для сільськогосподарських підприємств можливість вибору системи оподаткування. Обрана система оподаткування має значний вплив на фінансовий стан підприємств.

Станом на 2019 рік є наступні альтернативи:

- загальна система оподаткування – передбачає сплату податку на прибуток за ставкою 18%, а також інших податків і зборів;

- спрощена система оподаткування (третя група платників єдиного податку) – єдиний податок сплачується за ставкою 3% від доходу, за умови сплати ПДВ, або за ставкою 5% у разі включення податку на додану вартість до складу єдиного податку;

- спрощена система оподаткування (четверта група платників єдиного податку) – єдиний податок сплачується у відсотках до нормативної грошової оцінки сільськогосподарських угідь (ріллі, сіножатей, пасовищ і багаторічних насаджень) та/або земель водного фонду (внутрішніх водойм, озер, ставків, водосховищ), що перебувають у власності сільськогосподарського товаровиробника або надана йому у користування, у тому числі на умовах оренди.

Приймаючи рішення про обрання системи оподаткування, керівництву сільськогосподарського підприємства необхідно враховувати наступні фактори:

1. Очікуваний обсяг доходу та прибутку:

- для третьої групи платників єдиного податку встановлено обмеження річного доходу – 5 млн. грн.;

- підприємствам, що очікують отримання високого прибутку, доцільно вибрати єдиний податок четвертої групи. В цьому випадку сума податку не залежить від суми прибутку;

- підприємствам з низьким очікуваним прибутком та збитковим підприємствам доцільно перейти на загальну систему оподаткування;

2. Площа та грошова оцінка земель:

- для платників єдиного податку четвертої групи сума єдиного податку безпосередньо залежить від площі та грошової оцінки сільськогосподарських угідь, при цьому враховуються як власні землі, так і орендовані;

- підприємствам, що спеціалізуються на тваринництві, мають невелику площу сільськогосподарських угідь та значну прибутковість, доцільно використовувати єдиний податок четвертої групи;

3. Спеціалізація підприємства:

- платниками єдиного податку четвертої групи можуть бути сільськогосподарські товаровиробники - юридичні особи незалежно від організаційно-правової форми, у яких частка сільськогосподарського товаровиробництва за попередній податковий (звітний) рік дорівнює або перевищує 75 відсотків;

- п. 291.5-1 Податкового Кодексу містить перелік суб'єктів, які не можуть бути платниками єдиного податку четвертої групи;

- види діяльності, заборонені для платників єдиного податку третьої групи зазначені в п. 291.5 Податкового кодексу, зокрема:

- виробництво, експорт, імпорт, продаж підакцизних товарів;
- видобуток, реалізація корисних копалин, крім реалізації корисних копалин місцевого значення;

- підприємства, дохід яких від продажу сільськогосподарської продукції власного виробництва за попередній податковий (звітний) рік перевищує 50 відсотків загальної суми доходу, при застосуванні загальної системи оподаткування можуть застосовувати річний звітний період, що розпочинається 1 липня;

4. Використання систем зрошення:

- підприємствам, які активно використовують зрошення, доцільно обрати єдиний податок четвертої групи, що передбачає звільнення від рентної плати за спеціальне використання води;

5. Суми дивідендів, що розподіляються між власниками підприємства:

- дивіденди, отримані від підприємства – платника податку на прибуток оподатковуються податком на доходи фізичних осіб за ставкою 5%, в іншому випадку – 9%;

6. Відносини з орендодавцями – власниками земельних паїв:

- якщо підприємство на загальній системі оподаткування орендує земельні ділянки, сплата земельного податку здійснюється самими селянами-власниками – підприємству доведеться відповідно підвищити орендну плату, щоб запобігти втраті земель;

- для підприємств – платників єдиного податку четвертої групи єдиний податок сплачується з власних та орендованих земель, а селяни земельний податок не сплачують;

7. Наявність податкового боргу:

- платники податків, які на день подання заяви про реєстрацію платником єдиного податку мають податковий борг, крім безнадійного

податкового боргу, що виник внаслідок дії обставин непереборної сили, не мають права бути платниками єдиного податку;

8. Складність ведення обліку, звітності:

- облік та звітність при загальній системі оподаткування вимагають більших затрат часу;

9. Існуючі тенденції та очікувані зміни в податковому законодавстві:

- тенденція до збільшення сум єдиного податку четвертої групи через поступове підвищення ставок та індексацію нормативної грошової оцінки земель (табл.1), що робить єдиний податок четвертої групи менш вигідним для підприємств

Таблиця 1

Ставки єдиного податку для платників IV групи (фіксованого сільськогосподарського податку) за 2005 – 2019 роки

№ п/п	Категорія (тип) земель	Ставка податку, %				
		2005 – 2013 роки	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017-2019 рік
1	Рілля, сіножаті і пасовища	0,15	0,15	0,45	0,81	0,95
2	Багаторічні насадження	0,09	0,09	0,27	0,49	0,57

- впровадження податку на виведений капітал (законопроект 8557) [2], мета якого – вивільнення коштів на розвиток та модернізацію підприємств і стимулювання економічного зростання шляхом оподаткування лише тієї частини прибутку підприємств, яка не спрямовується на розширення чи створення виробництва.

За умови прийняття цього законопроекту податкове навантаження на підприємства знизиться, а у багатьох сільськогосподарських підприємств з'явиться стимул відмовитись від спрощеної системи оподаткування.

Висновки. Керівництво сільськогосподарських підприємств повинно слідкувати за змінами податкового законодавства, щоб обрати найбільш прийнятну систему оподаткування. Існуючі тенденції передбачають поступове зниження привабливості спрощеної системи оподаткування для сільськогосподарських підприємств.

Список літератури.

1. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

2. Проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України щодо податку на виведений капітал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=64356